

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Съобщение за средствата за масово осведомяване

Правителството одобри проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2022 година

Министерският съвет одобри законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2022 година и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза (АСБП) за периода 2022-2024 година, която представлява мотивите към законопроекта.

Настоящата актуализирана средносрочна бюджетна прогноза включва и ефектите от определени приоритетни мерки, посочени в Споразумението за съвместно управление на Република България в периода 2021-2025 г.

Предвиденото временно разхлабване на фискалната политика през 2020 и 2021 г., наложено от икономическите, здравните и социалните предизвикателства се реализира при по-ниски от очакваните нива на фискалната позиция, а доколкото в настоящата прогноза са заложили и фискални ефекти от политики, мерки и допусканията на правителството, чийто мандат покрива изцяло прогнозния период, то в средносрочен план се предвижда дефицитът по КФП да достигне 4,1 % от БВП през 2022 г. (с включени COVID-19 мерки), с последващи годишни стъпки за фискална консолидация, като дефицитът по КФП намалява до 3,0 % от БВП през 2024 г.

От гледна точка на ограничението на фискалното правило за дефицита по КФП (без отчитане на ефекта от COVID-19 мерките) за целия прогнозен период бюджетното салдо е в рамките на ограничението за дефицит до 3 на сто от БВП, като за 2020 и 2021 г. се наблюдава положително салдо, съответно в размер на 0,2 % от БВП и 2,1 % от БВП, а за годините от прогнозния период – отрицателно салдо – в рамките на 2,5-3,0 % от БВП.

При приходите в настоящата прогноза се наблюдава ръст в номинално изражение за целия тригодишен период. Като относителен дял от БВП за 2022 г. те са 40,0 %, за 2023 г. – 40,3 % и за 2024 г. – 40,2 %.

По отношение на разходите за периода 2022-2024 г. се наблюдава номинален годишен ръст, но като дял от БВП те намаляват от 44,2 % от БВП до 43,2 % от БВП. В средносрочен план разходите по КФП (без разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС и по други международни програми и договори, приравнени към тях, вкл. свързаното с тях национално съфинансиране) са в рамките на 40 %-то правило по ЗПФ, като бележат спад от 40,0 % от БВП през 2022 г. до 37,1 % от БВП през 2024 г.

Предвижда се консолидация на дефицита на сектор „Държавно управление“ към края на периода, като отрицателното салдо по бюджета намалява за периода 2022-2024 г. През 2021 г. се очаква бюджетното салдо да бъде отрицателно в размер на 4,0 % от БВП. В средносрочен план се очаква дефицит в размер съответно на 5,5 % от БВП за 2022 г., 3,6 % за 2023 г. и 2,8 % от БВП за 2024 г. Ако се отчете въздействието на временните приходни и разходни мерки, свързани с предотвратяване разпространението на COVID-19 в страната и ограничаване последиците от кризата, отрицателното салдо на сектор „Държавно управление“ за текущата година се очаква да е в размер на 3,3 % и съответно 3,5 % за 2023 г.

За периода 2022-2024 г. предвидената **политика в областта на данъците** ще продължи да се придържа към установените принципи и насоки през последните години,

като основните ѝ цели отново са насочени към поддържане на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, борбата с данъчните злоупотреби и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. Запазват се основните приоритети, свързани с подобряване на събираемостта на приходите, предотвратяването на възможности за укриване и невнасяне на данъци и осигуровки и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. С предвидените мерки в политиката по приходите се цели гарантирането на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството. Предвижда се запазване на ниските данъчни ставки за корпоративните данъци и тези за данъците върху доходите на физическите лица, като важна предпоставка за инвестиции, икономически растеж и заетост.

Разходните политики на Бюджет 2022 са, както следва:

Политика по доходите. В актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2022-2024 г. е разчетено увеличение на размера на минималната работна заплата от 1 април 2022 г. от 650 на 710 лв., като последващо увеличение за 2023 и 2024 г. се предвижда да бъде обвързано с въвеждане на механизъм за определяне на размера на минималната работна заплата.

За 2022 г. е разчетено увеличение на средствата за заплати и възнаграждения на персонала за изборните длъжности. Също така, за заетите в системата на съдебната власт, за които законодателно е регламентиран механизъм за формиране на възнагражденията, увеличението е в размер 89,3 млн. лв. Предвидено е също увеличение на заплатите на педагогическите специалисти.

Осигурителна политика. Новите моменти са свързани с увеличаване на максималния осигурителен доход за всички осигурени лица за целия период от 3 000 лв. на 3 400 лв., считано от 1 април 2022 г.; увеличаване на минималния осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводители за целия период от 420 лв. на 710 лв., до размера на МРЗ, приравнено на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, считано от 1 април 2022 г.; увеличаване на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица за целия период от 650 лв. на 710 лв., считано от 1 април 2022 г.; увеличаване на минималните осигурителни доходи по основните икономически дейности и квалификационни групи професии на нивото на минималната работна заплата за 2022 г. – 710 лв., като се извършва корекция само по отношение на позициите, които са под определения размер, считано от 1 април 2022 г.

Социална политика. За периода 2022-2024 г. приоритети са оптимизиране на социалното подпомагане на уязвимите групи от населението, гарантиране на тяхната социална защита чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване ефективността на програмите и усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалните помощи в съответствие с динамично променящите се условия на средата.

За 2022 г. са предвидени допълнителни средства за изпълнението на мерки, заложи в Споразумението за съвместно управление на Република България в периода 2021 – 2025 г., както следва:

- 90,0 млн. лв. - за повишаване ефективността на семейните помощи за деца. За целта от 1 април 2022 г. се предвижда увеличаване на доходния критерий по чл. 4 и 4а от Закона за семейни помощи за деца, съответно от 410 лв. на 510 лв. – за получаване на пълния размер на помощта, и от 410,01 лв. до 510 лв. на 510,01 лв. до 610 лв., включително – за получаване на 80 на сто от пълния размер на помощта. Наред с доходния критерий от 1 април 2022 г. се предвижда и увеличаване на размерите на месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не

повече от 20-годишна възраст, съответно: за семейства с едно дете – с 10 лв. (от 40 лв. на 50 лв.), за семейства с две деца – с 20 лв. (от 90 лв. на 110 лв.), за семейства с три деца – с 30 лв. (от 135 лв. на 165 лв.) и за семейства с четири деца – с 30 лв. (от 145 лв. на 175 лв.);

- 6,6 млн. лв. - за плавна промяна в периода 2022-2024 г. чрез корекция в посока увеличаване на индивидуалните проценти, които определят границата за достъп и на размера на получаваните социални помощи за най-уязвими групи от населението за постигане на общоевропейските цели и приоритети в социалната сфера, свързани със схемите за минимален доход;
- 56,7 млн. лв. - за създаване на условия и възможности за социално приобщаване и предоставяне на целенасочена и насърчителна подкрепа на уязвимите групи от хора с увреждания, имащи благоприятно въздействие върху качеството на живот и превенция от социалното изключване, в т.ч. за увеличаване финансовата подкрепа по Закона за хората с уврежданията в резултат на нарастването на линията на бедност и за гарантиране на безвъзмездна преводаческа услуга по Закона за българския жестов език;
- 223,5 млн. лв. - за обезпечаване на кумулативния ефект от увеличаването на минималната работна заплата и на коефициента от 1,2 на 1,4 при определяне на възнаграждението на личните асистенти по Закона за личната помощ;
- 50,1 млн. лв. - за допълване на средствата за изплащане на целеви помощи за отопление във връзка с увеличаването на правоимащите и поскъпването на енергоносителите;
- 10,8 млн. лв. - за увеличаване на минималният дневен размер на паричното обезщетение за безработица от 1 април 2022 г. от 12 лв. на 15 лв.;
- 22,2 млн. лв. - за увеличаване на размера на обезщетението за отглеждане на дете до 2-годишна възраст на нивото на минималната работна заплата от 380 лв. на 650 лв. (в сила от 1 октомври 2021 г.), а от 1 април се увеличава от 650 лв. на 710 лв.;
- 3,0 млн. лв. - за месечните възнаграждения на професионалните приемни семейства за компенсиране нарастването на МРЗ;
- 36,5 млн. лв. - за месечни целеви помощи при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка на семейства с деца до 14-годишна възраст по чл. 16б от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;
- 26,0 млн. лв. - за разходи за допълнителни възнаграждения за служители на Агенцията за социално подпомагане, Агенцията по заетостта и Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ във връзка с работа в рискови условия и положен извънреден труд по овладяването на пандемията от COVID-19 за шест месеца;
- 111,7 млн. лв. - за увеличаване средно с 31 % на стандартите за финансиране на социалните услуги, в т.ч. във връзка с ефекта от увеличаване на минималната работна заплата, считано от 1 април 2022 г.
- 410,0 млн. лв. - за продължаване на т.нар. мярката 60/40 за подкрепа на бизнеса за запазване на заетостта за шест месеца, за изплащане на компенсации на работници и служители, осигурени в икономически дейности, за които със заповед на компетентен орган са наложени временни ограничения за осъществяването им в периода на обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка по мярката „Запази ме плюс“, както и в подкрепа на Националния план за действие по заетостта

през 2022 г. във връзка с преодоляване последиците на пазара на труда от COVID-19 криза за шест месеца.

- 852,0 млн. лв. - за изплащане на добавки към пенсиите на пенсионерите за първите шест месеца на 2022 г. във връзка с преодоляване на последиците от COVID-19, в т.ч. 750,0 млн. лв. са заделени по сметка за чужди средства.

Политика в областта на здравеопазването. Политиката в областта на здравеопазването е насочена към подобряването на ефективността и удовлетвореността на гражданите от функционирането на сектора. Предвидени са програми и мерки, които подпомагат изпълнението на специфичната препоръка на ЕК към България да подобри ефективността на разходите на системата на здравеопазването, както и достъпа до здравни услуги, включително чрез намаляване на преките плащания от страна на пациентите и чрез преодоляване на недостига на медицински специалисти.

За овладяване на пандемията и последствията от COVID-19 за 2022 г. и в съответствие с приетите със Споразумението за съвместно управление на Република България в период 2021-2025 г. краткосрочни и средносрочни стратегически мерки в областта на здравеопазването, са осигурени допълнителни средства, както следва:

- 267,2 млн. лв.- за закупуване на допълнителни количества ваксини срещу COVID-19, с оглед създаване на максимални възможности за ваксинация на населението и повишаване обхвата с ваксини срещу COVID-19, особено в групите от населението с доказан повишен риск от тежко протичане на заболяването, хоспитализация и смърт;
- 352,0 млн. лв. - за осигуряване на подкрепа на персонала на първа линия, пряко ангажиран с дейности по предотвратяване разпространението на COVID-19, включително за поставяне на ваксини на здравно неосигурени лица за шест месеца;
- 131,8 млн. лв. - за осигуряване на лекарствени продукти за лечение на COVID-19 и за поддържане на резерв от лекарствени продукти за лечебните заведения за лечение на системен възпалителен отговор и протромботични състояния, възникнали вследствие на COVID-19 при хоспитализирани пациенти;
- 101,2 млн. лв. - за осигуряване на изследване за COVID-19 с щадящи бързи антигенни тестове на учениците от I до XII клас, бързи антигенни тестове и PCR тестове за установяване на COVID-19 и лични предпазни средства, медицински изделия и дезинфектанти с цел ограничаване разпространението на COVID-19;
- 118,5 млн. лв. - за подкрепа на медицинския персонал, който работи в условията на огромно напрежение при извънредна епидемична обстановка, чрез изплащане на месечна добавка към възнагражденията на изпълнителите на болнична медицинска помощ чрез бюджета на Националната здравноосигурителна каса, за шест месеца;
- 3,8 млн. лв. - за ускорено изграждане на Националната здравно-информационна система и развитие на дистанционни здравни услуги чрез въвеждане на електронно здравно досие и задължителна електронна бяла рецепта, както и обезпечаване на системата за нормален работен режим за електронно здравеопазване;
- 2,0 млн. лв. - за детско здравеопазване с оглед разширяване на обхвата на биохимичен скрининг за бременни от минимум 90 % при достигнат обхват през 2021 г. от 40 %;
- 20,0 млн. лв. - за изграждане на Национална педиатрична болница с цел създаване на условия за съвременно и комплексно медицинско обслужване на деца;

- 28,0 млн. лв. - допълнителни субсидии за лечебните заведения за болнична помощ за поддържане готовността на клиники/отделения по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на COVID-19 и за финансиране на дейности, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, като оказване на спешна медицинска помощ, лечение на психични заболявания, туберкулоза и неспецифични белодробни заболявания, структури в труднодостъпни и отдалечени райони и други социално-значими звена, както и за развитие на донорството и трансплантациите на стволови клетки;
- 13,2 млн. лв. - за издръжката на децата в детските ясли, с оглед пълното освобождаване на родителите от заплащане на такси, считано от 1 април 2022 г. Разчетите са направени при средна стойност на издръжката от 1 125 лв. на дете годишно за около 15 661 деца в детски ясли;
- 100,0 млн. лв. - заделени по сметка за чужди средства за изплащане на еднократна сума в размер на 75 лв. към пенсиите за стимулиране на ваксинирането сред пенсионерите, като една от най-уязвимите групи от населението с оглед предотвратяване на разпространението на COVID-19.

С цел подобряване на ефективността на разходите и удовлетвореността на гражданите от функционирането на здравния сектор, по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са предвидени допълнително 581,1 млн. лв. за здравноосигурителни плащания, от които 280,0 млн. лв. за създаване на ефективно работеща доболнична помощ, включително за реализиране на допълнителни дейности свързани с профилактика, наблюдение и лечение на деца. Това ще доведе до намаляване на разходите за болнично лечение.

Приоритетите в областта на общинското здравеопазване са насочени към финансирането на медицинското обслужване в здравните кабинети в детските градини и училищата, на детските ясли и яслените групи към детските градини, детските кухни, здравните медиатори, общинските съвети по наркотични вещества и психосоциална рехабилитация, за което са разчетени допълнително 23,1 млн. лв. През 2022 г. продължава финансирането на здравните медиатори, като средствата за тях са увеличени с 0,5 млн. лв.

Политика в областта на образованието. През периода 2022-2024 г. ще продължи реализирането на интегрирани политики, с фокус към образование и личностно развитие на децата и учениците, насърчаване на иновациите, квалификация на педагогическите специалисти, модернизиране на образователните институции, повишаване качеството на висшето образование и развитие на научния потенциал.

За предучилищното и училищното образование за 2022 г. в съответствие със Споразумението за съвместно управление на Република България в периода 2021 - 2025 г. за осигуряването на висококачествено образование и обучение за всички, независимо от произхода, формирането на високо образовани, иновативни и активни личности, способни да се реализират успешно като професионалисти и като отговорни граждани са осигурени допълнителни средства, както следва:

- 315,0 млн. лв. – за предвиденото нарастване на средствата за делегираните дейности в образованието във връзка с продължаване на политиката за увеличение на заплатите на педагогическите специалисти за достигане на средна работна заплата не по-малко от 125 на сто от средната работна заплата за страната, с цел да се стимулира навлизането на млади и квалифицирани педагози в системата на предучилищното и училищното образование, компенсиране ръста на минималната работна заплата и за увеличение на средствата за издръжка по стандарти;

- 16,0 млн. лв. - за увеличаване на норматива за подпомагане храненето (безплатни закуски) на децата от задължителната предучилищна възраст и от учениците от начален етап (от I до IV клас);
- 70,0 млн. лв. - за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски градини, детски ясли и училища, с оглед продължаване на възможността за осъвременяване и разширяване на материалната база;
- 15,0 млн. лв. - за изграждане на нови спортни площадки и ремонт на съществуващи такива в училищата;
- 84,8 млн. лв. - за издръжка на децата в детските градини, с оглед пълното освобождаване на родителите от заплащане на такси за детски градини, считано от 1 април 2022 г;
- 18,0 млн. лв. - за продължаване поетапното разширяване на достъпа и обхващане в задължително предучилищно образование на 4-годишни деца;
- 6,5 млн. лв. - за предпазни материали и консумативи в условия на епидемична обстановка от разпространението на COVID-19, с цел осигуряване на безопасно присъствено обучение;
- 22,6 млн. лв. - за продължаване изпълнението на Националната програма „Отново заедно“, насочена към подобряване на социални и здравословен начин на живот на учениците;
- 100,0 млн. лв. - за повишаване на интереса и увеличаване на извънкласните дейности, гарантирани за всеки ученик чрез допълнителна подкрепа за спорт, отдих и култура за осигуряване на широк достъп до тях и при изяви високи постижения;
- 6,5 млн. лв. – за осигуряване на транспорт на деца и ученици, включително за поддръжка на автобуси;
- 10,0 млн. лв. - за закупуване на училищни автобуси, за да бъдат осигурени условия за безопасно превозване на децата и учениците до най-близката детска градина или училище;
- 10,0 млн. лв. - за нова национална програма за осигуряване на образователни медиатори и социални работници за институциите, в които се обучават деца от уязвими групи;
- 13,0 млн. лв. – предвидени средства за компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в държавни и общински детски градини и училища.

В областта на висшето образование, с цел насърчаване на усилията на автономните висши училища за непрекъснато развитие на качеството на предлаганото висше образование, подпомагането им при въвеждането, развитието и усъвършенстването на вътрешните системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състави, и в съответствие със Споразумението за съвместно управление на Република България в периода 2021 - 2025 г. са осигурени допълнителни средства в размер на 54,0 млн. лв., разпределени както следва:

- 5,5 млн. лв. - за осигуряване на ръст от 10 на сто на средствата за стипендии на студентите;

- 43,5 млн. лв. - за издръжка на обучението, в т.ч. за осигуряване на увеличения разчетен брой средно приравнен брой учащи, за поэтапно увеличение на диференцираните нормативи за издръжка на обучението за хуманитарни, технически и педагогически науки, за компенсиране на студенти, освободени от заплащане на такси за обучение, обучаващи се в професионални направления и защитени специалности с най- висок очакван недостиг на пазара на труда, за компенсиране ръста на минималната работна заплата;
- 5,0 млн. лв. - за присъщата на висшите училища научна или художествено-творческа дейност и за издаване на учебници и научни трудове.

Политика в областта на енергетиката. С цел смекчаване на икономическите последици от внезапно настъпилата нестабилност на цените на електрическата енергия и природния газ, са заделени средства по сметки за чужди средства за подпомагане на бизнеса по политиката в областта на енергетиката в размер на 931,5 млн. лв., а именно:

- 481,5 млн. лв. - за изпълнение на Програмата за компенсиране на разходите на операторите на електропреносната и на електроразпределителните мрежи за закупуване на количествата електрическа енергия, потребена за технологични разходи и за изпълнение на Програмата за компенсиране на небитови крайни клиенти на електрическа енергия;
- 450,0 млн. лв. - за компенсация за високите цени на електрическата енергия и природния газ за крайните небитови потребители за първото тримесечие на 2022 г.

По бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ са разчетени средства в размер на 2 644,5 млн. лв., като с част от тях ще бъде осигурено допълващо финансиране на тези мерки.

Планирани са допълнителни средства по бюджета на **Министерството на регионалното развитие** и благоустройството, респективно Агенция „Пътна инфраструктура“, спрямо ЗДБРБ за 2021 г., в размер на 1 671,4 млн. лв., от които 1 001,4 млн. лв. за текущ ремонт и поддържане на републиканската пътна мрежа и 670,0 млн. лв. за основен ремонт на републиканската пътна мрежа и за изграждането на приоритетни инфраструктурни проекти.

В прогнозата за 2022 г. са включени размерите на **основните бюджетни взаимоотношения между общините и централния бюджет** в общ размер 5 607,8 млн. лв., от които обща субсидия за делегираните от държавата дейности – 4 889,3 млн. лв.; обща изравнителна субсидия – 379,0 млн. лв.; трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища – 48,2 млн. лв.; целева субсидия за капиталови разходи – 291,3 млн. лв. Общата субсидия за държавни дейности за 2022 г. е увеличена с 556,8 млн. лв. или с 12,9 % спрямо 2021 г. Общата изравнителна субсидия е увеличена с 49,6 млн. лв. или с 15 % спрямо 2021 г. Целевата субсидия за капиталови разходи е увеличена с 67,2 млн. лв. или с 30 % спрямо 2021 г.

Приоритет за страната остава и успешното усвояване на **средствата от европейските фондове и програми**, чрез които да се постигне устойчив икономически растеж, по-висока заетост, социално включване, социално, икономическо и териториално сближаване и изграждане на конкурентоспособна и иновативна икономика.

Заделеният за България ресурс по инициативата REACT-EU е в размер на 1,283 млрд. лв., а средствата са разпределени в пет от действащите оперативни програми от програмен период 2014-2020 г., които позволяват финансиране на дейности, необходими за противодействие на COVID-19. За 2022 г. предвидените разходи по механизма REACT-

ЕУ се очаква да бъдат в размер на 394,9 млн. лв., за 2023 г. – 249,9 млн. лв. и за 2024 г. – 44,2 млн. лв.

Финансовият пакет, от който България може да се възползва по **Механизма за възстановяване и устойчивост** (Recovery and Resilience Facility), се очаква да бъде 6,268 млрд. евро безвъзмездна финансова помощ (по текущи цени) и около 4,549 млрд. евро заеми (по цени от 2018 г.). Механизмът не регламентира изисквания по отношение на национално съфинансиране. Периодът, в който може да се поемат правни задължения за основния финансов пакет в размер на 70 % от общата сума за безвъзмездната подкрепа, е до 31 декември 2022 г., а за остатъка от 30 % – между 1 януари 2023 г. и 31 декември 2023 г.

Въз основа на допусканията и прогнозното нетно дългово финансиране през 2022-2024 г. се очаква в края на периода държавният дълг да достигне до ниво от 47,1 млрд. лв., а съотношението на държавния дълг спрямо БВП до 29,3 %, плавно удължаване на средния остатъчен матуритет на дълга, както и увеличение на дела на вътрешния държавен дълг в структурата на дълга (от 20,5 % в края на 2020 г. на 34,6 % в края на 2024 г.).

Съгласувано с отдел „Връзки с обществеността“: